

A cerevisia advectitia sive externa Swidnicensi^e, Glogowiensi, Thesznensi^f, Bernouiensi et alia quacunq̃ue, a quolibet eius vase, duo grossi solvantur.

Et quicumq̃ue non soluta prius exactione praefata cerevisiam, vinum, medonem, malmaticum et alium quemcunq̃ue potum ex praedictis vendere et propinare in fraudem reipublicae praesumpserit, totum illud in quo fraudem commisit seu committere voluit, irremissibiliter amittet, et ad poenam regalem solvendam, quotiens id fecerit, obligabitur. Capitaneusque loci, in tales omnes et singulos, fraudem huiusmodi committentes animadversionem debitam, veritate^g rei cognita, non habens respectum ad quempiam, irremissibiliter exequatur.

Ad quamquidem exactionem colligendam diligenter et fideliter exigendam in ipso palatinatu^h districtibusⁱ constituimus^j, vobisque omnibus et singulis quorum interest mandamus, quatinus praefato exactori sive ab eo substituto de ipsa exactione ducillorum respondeatis et responderi faciatis. Vos vero locorum capitanei, eos qui rebelles et negligentes erunt et quos ipse exactor deferet, per pignorationes solitas ad solutionem huiusmodi exactionis compellatis sub poenis nostris contra negligentes capitaneos in novis et antiquis statutis descriptis. Et pro gratia nostra non aliter facturi.

Datum Cracoviae in conventu generali feria quarta post dominicam Iudica proxima anno ^kDomini millesimo quingentesimo quadragesimo [17 III 1540], regni nostri anno trigesimo quarto^k. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

IV. PROROGATIO LIBERTATIS CIVIUM CRACOVIENSIVM AD FUTURUM CONVENTUM REGNI OCCASIONE DECRETI CONTRA PLEBISCITAS IN CONVENTU GENERALI EDITA

Sigismundus etc. Significamus etc. Quia cum famatus consulatus civitatis nostrae Cracoviensis ad nos detulisset ad eorum notitiam devenisse constitutionem ex decreto conventus generalis regni nostri editam esse^l, ut qui plebeus nobilem vulneraverit aut occiderit, non alia poena quam capitali puniretur vererique ne ea ipsa constitutio ipsos quoque afficeret qui et regia nostra totius regni sede in qua cum nostra curia ut plerumque confovemur et aliunde plerique externi homines ad nos concurrere solent. Unde facile est casus varios evenire illosque evitare nedum est difficile, sed fere impossibile rerum gerunt gubernacula et proinde supplicaverunt nobis multorum consiliariorum regni nostri illos promoventibus, ut huius regiae nostrae sedis et primae regni nostri civitatis, rationem benignam habere illosque ab eius constitutionis rigore eximere dignemur. Nos vero tametsi perpendamus cives nostros Cracovienses prae aliis civibus civitatum regni nostri singularibus praeceminere privilegiis quippe qui et praesentiam curiae nostrae nuntiorum externorum multorumque advenarum ad nostram curiam venientium perferunt quique in et consiliis publicis in conventibus regni generalibus locum obtinent non usque quaque aequandos esse aliis plebeis regni nostri quos illa constitutio afficit. Nihilominus tamen cupientes et illorum privilegia atque libertates, praerogativas et gratiam nostram illustrare illosque prae aliis plebeis singulari privilegio gaudere, eam rem maturiori deliberatione distulimus^a statuendam, prout differimus harum tenore litterarum ad proximum futurum generalem regni conventum, in quo nos cum consiliariis nostris id quod opportunum fuerit, hac reconstituemus. Interim autem et more veteri et privilegiis atque consuetudinibus illas gaudere volumus. Harum testimonio litterarum

^e Svidnicensi MK2. ^f Thessnensi MK2. ^g verita MK1. ^h W MK1 *pozostawiono okienko*; w MK2: palatinatu seu terra et. ⁱ W MK1 *pozostawiono okienko*; W MK2: districtibus eius. ^j MK1 *dadaje*: N. exactorem. ^{k-k} quo supra MK2.

^a Tak w rękopisie MK2; odczyt niepewny.

^l Wcześniejsza tego rodzaju konstytucja uchwalona została na sejmie walnym krakowskim 1532 r., z terminem ważności trzyletnim (por. wyżej, nr XLI, pkt I; nadto VL, t. I, s. 502 oraz AT, t. XIV, nr 23, s. 45, art. 5).

quibus sigillum nostrum est appensum. Actum et datum Cracouie in conventionem generali feria quinta ante dominicam Palmarum proxima, anno ut supra [18 III 1540].

V. NOBILITAS TERRAE CUIAVIENSIS CIRCA LIBERAM DEMISSIONEM SCAPHARUM CONSERVATUR

Sigismundus etc. Significamus etc. Quia cum in praesenti generali conventu nuntii terrarum nostrarum articulos, quos ex usu et necessitate sua fore arbitrabantur coram nobis exhiberent, Cuiauiensis tum nuntii terrae inter ceteros articulos constitutionibus publicis moderni conventus hunc ipsum articulum describi et per nos illis concedi nobis supplicarunt, ut videlicet inscriptiones et resignationes bonorum quorumcunque coram iudicio et officio castrensi factae sint firmae et validae, ac robur perpetuae firmitatis obtineant absque quavis introductione in librum terrestrem quemadmodum in aliis terris praesertim vero in capitaneatu Maioris Poloniae observatur et ut in dicto iudicio castrensi causae exemptionum bonorum indicentur nulla exceptione attentata. Nos vero, qui commodo nostrorum subditorum deesse nollemus, supplicationibus illorum non gravatim annuentes in articulum praescriptum in terra Cuiauiensi firmiter perpetuoque servaturum consentientes ac de totius senatus nostri et aliarum terrarum nostrarum nuntiis voluntate et assensu, ita constituendum et sancendum duximus, prout consentimus et constituimus hisce litteris nostris, ut ea omnia superius descripta in iudiciis castrensibus fiant gerantur et iudicentur quemadmodum in iudicio castrensi Posnaniensis fieri geri et iudicari ab antiquis temporibus solita sunt. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum Cracouie in conventionem generali feria sexta ante dominicam Palmarum anno Domini millesimo quingentesimo quadragésimo [19 III 1540], regni vero nostri anno trigesimo quarto.

VI. ^aCONSTITUTIO COMITIUM CRACOVENSIVM ANNI 1540 SUPER BONIS REGINAE BONAE ET FILIARUM REGIARUM^a

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, ^bmagnus dux Lithuaniae^b, nec non terrarum Cracouiae, Sandomiriae, ^cSyradae, Lanciciae, Cuiauiiae, Russiae, totius Prussiae, Masouiae, Culmensis, Elbigensis, Pomeraniae etc. dominus et heres^c. Universis et singulis, quorum interest, planum testatum^d facimus, quod cum intelligamus plurimum interesse regni huius nostri, ut ne qua fiat ab illo bonorum immobilium praesertim abalienatio, providendum quidem ei rei duximus, sed ita tamen, ut serenissimae quoque coniugis nostrae rationes in tuto essent collocatae. Cum itaque Maiestas eius contra quaedam oppida et villas in regno nostro hypotecae^e seu cuiusvis obligationis nomine obtineat et possideat, ne usu aliquando venire posset, ut haec ipsa a regni corpore divellantur, de consilio senatorum et consiliariorum regni nostri deque consensu nuntiorum terrestrium statuimus et decrevimus, ut praefecti castrorum maiestatis eius non sint nisi Poloni indigenae nobiles atque hi in ea provincia, ubi castrum est, possessionem habentes, qui ita se nobis et successori nostro iuramento obstringant, ut non teneantur nisi nobis et successori nostro regi pro tempore existenti post mortem, quae procul absit, serenissimae coniugis nostrae castris solis cedere, neque^f prius tamen cedent, quam si — quod absit — nos vel filius noster serenissimus rex Sigismundus Augustus nulla prole masculina successive relicta decesserit. Ita enim solutis realiter et cum effectum summis in praefatis castris ac bonis ad haec pertinentibus obligatis, sive per regem ^gsi exemendo^g esse possit, sive per nobiles, quibus redimendi et exemendi hac in re vigore statuti et constitutionis nostrae, quam de consilio senatorum et consiliariorum regni nostri deque consensu nuntiorum

^{a-a} W MK₂ występuje też tytuł: Litterae reginali maiestati super castra et bona quaedam concessae. ^{b-b} Brak w MK₂.

^{c-c} etc. MK₂. ^d testatumque MK₂. ^e W B. Czart.: hypotece. ^f debet MK₂. ^{g-g} Brak w MK₂.